

י א מיי פ"ח מהל' כלס
הלכה יז:
יח ב מיי פ"ח מהל' כלס
הלכה יז:
יט א מיי פ"י מהל' פרה
הלכה ט:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אין וכו' הוי
בסקל של בהמה. לעיל נכ
מ"ב:

מוסף רש"י

במהשבה. מאחר שחיטב
עליו שינוטו כמות שהיא
עכשו ולא יוסף מיקון אחר,
מאחר מלאכתן ומקבל
טומאה (ע"פ יב:) כן ע"פ
מקונו קמנו למעלה שנת
ואת מקבל טומאה עד
שיעש המעשים, משב עליו
לעשותו שלק, ולפי מק
שם מלאכה, והשם מ"ד
לחיי נפלתו, מקבל טומאה
מ"ד (מנחות סט וכו' ט"ז ט"ח
ד) וכן גולמי כלס,
דלמך כהלל שחטין (פולין
סה) כל ששמך לוקף לנפך
ולגרי, ואחר הסם לחמי,
מקונו מלאכה הוא ולמטה
ואם משב עליו של
לוקף ושלן לנפך, היצאנו
מתעבה זו לדי גמר מלאכה
מאן וליבא (קדושין טו).
ואין עולין מטומאתו.
משקיבלה, אלא בשניני
מעשה. שיעשה בה מעשה
לקלקל, שישבר או יקצק,
וכן עד שלק קבלו טומאה אין
עולין ממורת קבלת טומאה
שירדה בתעבה זו אל
בשני מעשה, זה ששמל
לוקף לנפך ולגר (קדושין
טו) וכן עינדו לשלחן
ולגרש ומשב עליו לנעושה
וקמלין, און מחשבתו מנטלן
ממורת קבלת טומאה (ט"ח
ס) ולא טבל ממורת לוי ולא
טבר כקן עד שזמן צו אומל
דחי שיעי מעשה (רע"ב יב).

מוסף תוספות

א. [ב]העלה. רע"ב.
ב. דהא בבליעה תליא
מילתא. רע"ב. וע"פ ר"י.
ג. [בין] דברפרשה כתוב
ענק טומאת מת כדכתוב
(במדבר לא, טז)
תחתטא, דהום. רע"ב.
ואסיפה דקרא קאי. מי
ה"ן. ד. מאי קא פירי.
מוס' הל"ש. ה. להוריה.
ו. חשיב ליה
כמחבור. מוס' הל"ש.
ז. הרי הוא כאילו לא ניטל.
ח. להפריש ככז.
ט. ריבון.
י. חשיב אתה הם לא מעינד
כלי חצוי טמא וחצוי
טהור. מוס' הל"ש. י. ליה
רבא רע"ב.
יא. אלא משום סבא
דהורה. רע"ב. יב. ותקשי
לאיבי. רע"ב. יג. וכו'
חזין דאפשר להוריה
הוריקן ופריקין כמביריה.
יח. ה"ן. יט. כרע"ב. מוס' הל"ש
מוס' הל"ש. י. חשיב ליה
הוון והעניב לעולם
חיבור אפילו כשתפרדו
ואע"פ דלא מחברו כמון
דמחברו דמי ואם נטמא
זה נטמא זה משום טמא
דהדיוט יכול להחזירו
ומחוסר הויה לאו מחוסר
מעשה הוא. וההיא וכו'.
וע"פ מהר"ם. י. ויניד עליו רעו
וע"פ מהר"ם. י. ויניד עליו רעו
וע"פ מהר"ם. י. ויניד עליו רעו
וע"פ מהר"ם. י. ויניד עליו רעו

אין כדר' שמואל ב'. דחשיב ליה כלי תשמיש דלדס משום דבעי
ליה לקלח דע"י הזוג ששומע יודע היכן בהמתו עומדת ומנאסה
ע"י כך וכו' כמקל של צהמה של מתכת דטומאה הואיל ואדם רודה
ע"י כו"מ לקמן [סג:] גבי בריית טהורה דמשמיע [קולן] ככלי מתכות אינו
טמא אלא היכא דבעי ליה לקלח והא
דמשני הא דלית ביה עינבל הא דלית
ביה עינבל ולא מחלק בלית ביה
עינבל בין בעי ליה לקלח בין לא בעי
אומר ר"י דלא שכיח שיעשו עינבל
אלא אם כן בעי ליה לקלח:

בל דבר אשר יבא. ואע"ג דהאי
קרא לא לגבי טומאה כתיב
אלא לגבי הגעלה מסתברא דהתם
אין דיבור מעלה ומוריד וחס אינו
ענין להגעלה תנהו לענין טומאה:
מתיר רבא הוון והעניב חיבור.
פ"י צונטרס מדקרי ליה
חיבור ש"מ דכי נתפרדו הוי כלי שניטל
מקצתו ואע"ג דהדיט יכול להחזיר
כל כמה דלא אהדרי' לאו שלם הוא
וקסה לר"י דהא מעיקרא נמי הוי
יענה דהוי כלי שניטל מקצתו והכי
פריך למאי חזו ומשני דודאי באפי
נפשה לא חזו לא זוג ולא עינבל אלא
משום שהדיט יכול להחזירו והכי
שפירש נמי והתנא כו' גבי הא
מספורת של פרקיס לא עיין דההוא
דזוג ועינבל משנה היא במסכת פרה
מחשבה זו לדי גמר מלאכה
(פ"ב משנה ט) וההיא דמספורת
בזמפתא דכלים (י) ומפרש הרב פורת'
בשם ר' שמואל הואיל והדיט יכול
להחזיר ואע"ג דהשתא כול עינבל
לא חזו מיני כיון דמחשבה כול בקל
להחזירה כמאן דמחשבה דמי ואם
נטמא העינבל נטמא גם הזוג כאילו
הן מחוזרין נפקא מינה דלכשיחברו
יטמא הזוג את הגווע צו' ומינה בלא
חיבור לא יטמא כי אם העינבל לצדו
שנגע בטומאה והכי משמע ליטמא
דקאמר' וכי תימא ה"ק אע"ג דלא
מיחברו כמאן דמחשבה דמי משמע
דלכי שמי כפירא ליה דמדתלי טעמא
בזמרת הדיט משמע דסבר דלא חזי
השתא למידי' ואי לאו כמחומר חשיב
ליה היאך יקבל טומאה מאחר דלא
חזי מידי בלא חזרה: **מתיר** רבא
הוון והעניב חיבור. שם נטמא זה
בשעת חיבור אס נטמא זה לא נטמא
זה ולא חשיבני להדיט יכול להחזיר

דהשתא מיהא לאו מחוזרין יניחו וממשה זו אין לנו להוכיח
דמיירי בשעת חיבור דקאמר וכי תימא כו' אבל מכה ברייתא מוכיח
דבשעת חיבור מיירי' ומצרייתא גרידתא הוה מזי רבא לאומזיה
לאצי אלא דימחא ליה לאקשוני מהך דמיירי זוגו ועינבל כהדיא לאצי
דאיירי נמי זוגו ועינבל: **וכי תימא** (ב) ומהתניא מספורת ש'
פרקים ואיזבא ש' דהיטני. שמי ברייתא הן במסכת כלים כל אחד
בפני עצמה וצריש' קמני כהדיא דכשתיני מחוזרין מקבל כל
טומאה עמו עצמו וגזרו על טומאה של בשעת מלאכה שיהא חיבור
לטומאה ליטמא זה כשניטמא זה משום דדמי לשעת מלאכה אבל של
בחיבורין משמע דלפי' גזירה דרבנן ליכא ואם נטמא זה לא נטמא זה
דלא חייב למה שהדיט יכול להחזירו: **(א) אמר רבא הוואי**
ויברך דהקישו. פ"י מקבל טומאה הזוג אבל עינבל דאין ראו להקישו
לא' ומספורת ואיזמל נמי בלא חיבור ראויין למעין מלאכה ראשונה
ומקבלי טומאה כל אחד בפני עצמו כדתיני בזמפתא: **אלא אמר**
רבא ב'. פירש צונטרס' ט' טומאה לא פירש היינו כשפרד משקיבל
הואיל וראוי להקישו והוה ליה כלי עץ (עץ) כפחות ממוציא רמון
דלא טהר מטומאה כ' ומשמע שרצה לומר דמכאן ואילך לא מקבל
כאילו שלם לגמרי ונראה לר"י דודאי גם מקבל טומאה מכאן ולהצ"ח
טהורין ולא מקבלי טומאה אף על גב דראוי להקישו ו' ואינו דומה דכשלא היה צו עינבל מעולם ודאי טהור דכיון שעומד ליתן צו
עינבל דהא עבד לקלח והוי גולמי כלי מתכות כ' אבל משנמנה שהיה צו עינבל אף על פי שניטל מקבל טומאה כ' שלא בטל ממורת כלי
שהיה עליו קודם לכן והר"ם הביא ראיה מחמת שתפרה ושייר פחות ממוציא רמון דטהורה (פולין קלח). אע"ג דחמת שלם שנקרע

ושל דלם טהור. דלת מחזור לבית הוא שהוא חזור לקרע ואינו כלי
לקבל טומאה חזו העשו לו כטיל לגביה כדאמר' ברש פירקין דלעיל
כל המחזור לו הרי הוא כמוהו: **של דלם ועשאו לבהמה טמאה.** מכאן
ולהצ"ח ואע"פ דלא עבד ביה מעשה אלא שחשב עליו ותלחו ותלייה
לאו מעשה היא שכל הכלים יורדים

לידי תורת טומאה דמחשבה שלו:
של צהמה ועשאו דלם טמא. ואפי'
מכאן ולהצ"ח יקבל טומאה שאין חיבורו
מעשה עד שיטמאו ממכות שהיה:
שאין עולין מטומאתן. מתורת טומאה
שירדה להן ואע"פ שעדיין לא נטמאו
משנמלך עליהן אין עולין מלקבל
טומאה אלא בשנינו מעשה: עינבל
בטדי"ל עשאו בתוכו להשמיע קול:
אי מנא הוא. דמכשתי חשיב ליה:
עינבל משוי ליה מנא. בתמיה משום
העינבל מי הוי תכשיט: אין. עינבל
משוי ליה מנא ולא משום תכשיט אלא
משום כלי: **כל דבר שיצא באש.** בכלי
מתכות משתעי במעשה מדין: **אימא**
מליעסא. זוג דלדס: מי מקבל
טומאה. אפי' דלדס: העושה וגין
למכשפה. שמשפטיני בזה סממנין
להקטיר לייח דקיי"ל ככריתות (פ"א
ד' א) שהקול יפה לצמחים: **ולעריסה.**
שהמיוק שוכב בתוכה שקורין ציר"יה
ותולה צו וגין לקשקש כדי שימטע
המיוק וישן: **ולמטפוח ספריס.**
כשנשאין אותו לבית הכנסת
שהמיוקות של בית רבן קורין שם
בזקשין: **ולמטפוח סינוקות.** שולין
בצוארין: **יעטלו עינבלים כו'.** (א) אם
יעטלו קודם שנטמאו תורת טומאה
עליהם ומקבלין טומאה דמפרש
טעמא לקמיה מעיקרא כי אין להם
עינבל דקמני טהורין (ט) עדדין לא
נגמרה מלאכתן אבל משירדה להם
תורת טומאה לא בטל שם כלי
מעליהם צנטיילי העינבל) ואם ניעל
לאחר שנטמאו עדיין טומאה עליהן
דלא הוי ככלי ששצד וצטל ממורת
כלי ליטמא מטומאתו: **הדיוט.** שאין
לריך אומן: **הוון והעינבל חיבור.**
כשהן יחד הרי הן כלי אחד נטמא
זה נטמא זה הוה על זה טהור
זה. וכיון דקרי ליה חיבור שמע
מינה דכי נתפרדו הוי כלי שניטל
מקצתו ואף על גב דהדיט יכול
להחזירו כל כמה דלא אהדריה לאו
שלם הוא: **וכי סימא.** דהאי חיבור דקאמר הכי קאמר אפי'
מפורדים קריין ליה חיבור ואתא לאשמעי' דאם נתפרדו משנטמאו לא
עלו מטומאתן: **הא סימא.** גבי ההיא: **מספורת של פרקיס.** ששני
סימנים שלה מתפרדין: **ואיזמל של רעיוני.** פליי"א של אומנים תריסר
שנותנים האיזמל לתוך צין שני עינים העשוין לכך ולאחר מלאכתו נוטלו
ומניעו: **חיבור טומאה.** ואם נטמא זה נטמא זה: **שלא בשעת**
מלאכה. הואיל ואין לרייני להיות מחוזרין זה לזה כשני כלים
ואין חיבור ואף על פי שמחוזרין דע"כ שלא בשעת מלאכה
דומיא דשעת מלאכה קאמר וצעת מלאכה מחוזרין הן אלמלא
במחוזרין עסקין וגזרו לחומרע על הטומאה דליהוי חיבור ועל האה
דלא ליהוי חיבור ומשום הכי קמני חיבור לטומאה לעולם ואין חיבור
להואה לעולם: **אלא אמר רבא.** לא תימא הואיל והדיט יכול
להחזיר דודאי (ט) חד מנא הואי כדקמני בצרייתא הוון והעינבל חיבור
וכי מיפרדי הוי כלי שניטל מקצתו (ט) ואינו מקבל טומאה העינבל
לעצמו אבל הזוג טמא לעצמו דלא בטל ליה מתורת כלי:
הואיל

עלם הוא: **וכי סימא.** דהאי חיבור דקאמר הכי קאמר אפי'
מפורדים קריין ליה חיבור ואתא לאשמעי' דאם נתפרדו משנטמאו לא
עלו מטומאתן: **הא סימא.** גבי ההיא: **מספורת של פרקיס.** ששני
סימנים שלה מתפרדין: **ואיזמל של רעיוני.** פליי"א של אומנים תריסר
שנותנים האיזמל לתוך צין שני עינים העשוין לכך ולאחר מלאכתו נוטלו
ומניעו: **חיבור טומאה.** ואם נטמא זה נטמא זה: **שלא בשעת**
מלאכה. הואיל ואין לרייני להיות מחוזרין זה לזה כשני כלים
ואין חיבור ואף על פי שמחוזרין דע"כ שלא בשעת מלאכה
דומיא דשעת מלאכה קאמר וצעת מלאכה מחוזרין הן אלמלא
במחוזרין עסקין וגזרו לחומרע על הטומאה דליהוי חיבור ועל האה
דלא ליהוי חיבור ומשום הכי קמני חיבור לטומאה לעולם ואין חיבור
להואה לעולם: **אלא אמר רבא.** לא תימא הואיל והדיט יכול
להחזיר דודאי (ט) חד מנא הואי כדקמני בצרייתא הוון והעינבל חיבור
וכי מיפרדי הוי כלי שניטל מקצתו (ט) ואינו מקבל טומאה העינבל
לעצמו אבל הזוג טמא לעצמו דלא בטל ליה מתורת כלי:
הואיל

א) כלים פ"ה מ"ע טוה יז:
לעיל נ: קדושין נט. ומנחות
סט. ג. לקמן סב. א. חופס'
דכלים צ"מ פ"ה, ד) פרה
פ"ב מ"ח, ט) לעיל מת:
[חופס'] כלים צ"מ פ"ג,
ד) דף מה: א) רש"ל חומק
כ"ו, ט) ואי מקבל טומאה
הוון לעצמו אבל לענין שפירח
טומאה לא פריחה מיניה
משקבלה כלי' והשאר נמתק.
רש"ל: ט) צ"מ פ"ג,
ו) רש"ל ומהר"ם כתבו דכל
הקן דיטיו מוס' הס דיטיו
אחד מן מתיב רבא עד סוף
ד"ה פ"ה וכו' דכתי
בזמפתא, ט) ר"מ מ"ו,
ג) [פ"ב] דבבא מע"ש,
ט) ר"מ מ"ו.

תורה אור השלם

ל 1 קר' דבר אשר יבא באש
תעבירו באש ויטור אף
במי נדה ותחטא וכל אשר
לא יבא באש תעבירו
במדר לא כג

הגהות הב"ח

א) ג"פ ל' להאם בני ואי
לאו חיבור: (ט) רש"י ד"ה
יעטלו עינבלים וכו' ומסקנא
כי אין להם עינבל דקמני
טהורין משום דעדיין:
ב) ד"ה אללא אמר וכו' דודאי
לאו חד מנא:

לעוי רש"י

בטדי"ל [בטדי"ל]. עבול
[לשון של צמחון].
בריצה"ה [בריי"ן]. עריסה.
פליי"א. מקצתו.

רב נסים גאון

הוון והעינבל חיבור. ראוי
לידע כי זה הוון ולחמי הוון
הנאמר גבי נידה, והתבאר פי'
דבר זה במסכת נזירות בפ'
ג' מינין, חרצנים אלו
החורצינים, הוגיין אלו
הפנימיים דבריו ר' יהודה, ו'
ויסי אמר שלא חטעה כוונ
של בהמה החיצון זוג
החיצוני עינבל.

רבינו הגנאל

ושנין הא דתני אין מקבלין
טומאה בדלית ליה עינבל,
הוא דתני טמא, בוג שיש
לו עינבל. פי עינבל,
הברזל שבתוך הוון המקיש
דכופני הוון ומשמיע קול.
וכי הא, מנין למשמיע
קול בכלי מחכות שטמא
שנאמר לא דבר אשר יבא
באש, אפילו דיבור במשמע.
ואקשינו כמאן אוקימנא
לאה דתני בוג בהמה
אין מקבלין טומאה בדלית
לה עינבל, אימא מציעתא
אין היבד ויצא בוג
שבצוארו הוא ויצא בוג
בשכסותו וזה הוה מקבלין
טומאה, ואי לית ליה עינבל
מי מקבלי טומאה, והתנן
היוטין זנין למכשת
ולעריסה ולמטפוח ספרים
ולמטפוח תינוקות, כולן
יש להן עינבלין טמאין,
אין להן עינבליהן טהורין
כו'. ושנין הא בחיבור
דלקלא עבדי, אבל עבד
כגון העבד דלחשני עבדי
ליה רביא אע"ג דלית
ליה עינבל מקבל טומאה.
ואקשינו ניטלו עינבליהן
עדיון טמאתן עליהן, ואי
נטלו עינבליהן למאי חזו.
ושנין בזה דכיון הדיוט
יכול להחזירו אפי' שעדיין
לא החזירו כמחזור דמי.
אין הוא נתנין מספורת
של פרקיס ואיזמל של
הדיטני כו', וכבר פירשונו
למעלה. [חמ]

טמאין ידתי טמא שאם לא היה להם עינבל מעולם. מוס' הל"ש. כו. ובעיני כלי מעשה וליבא כדאמרין לעיל (נב): (בגולמי מחטין. רע"ב. כו. מכאן ולהבא. רמ"ן.